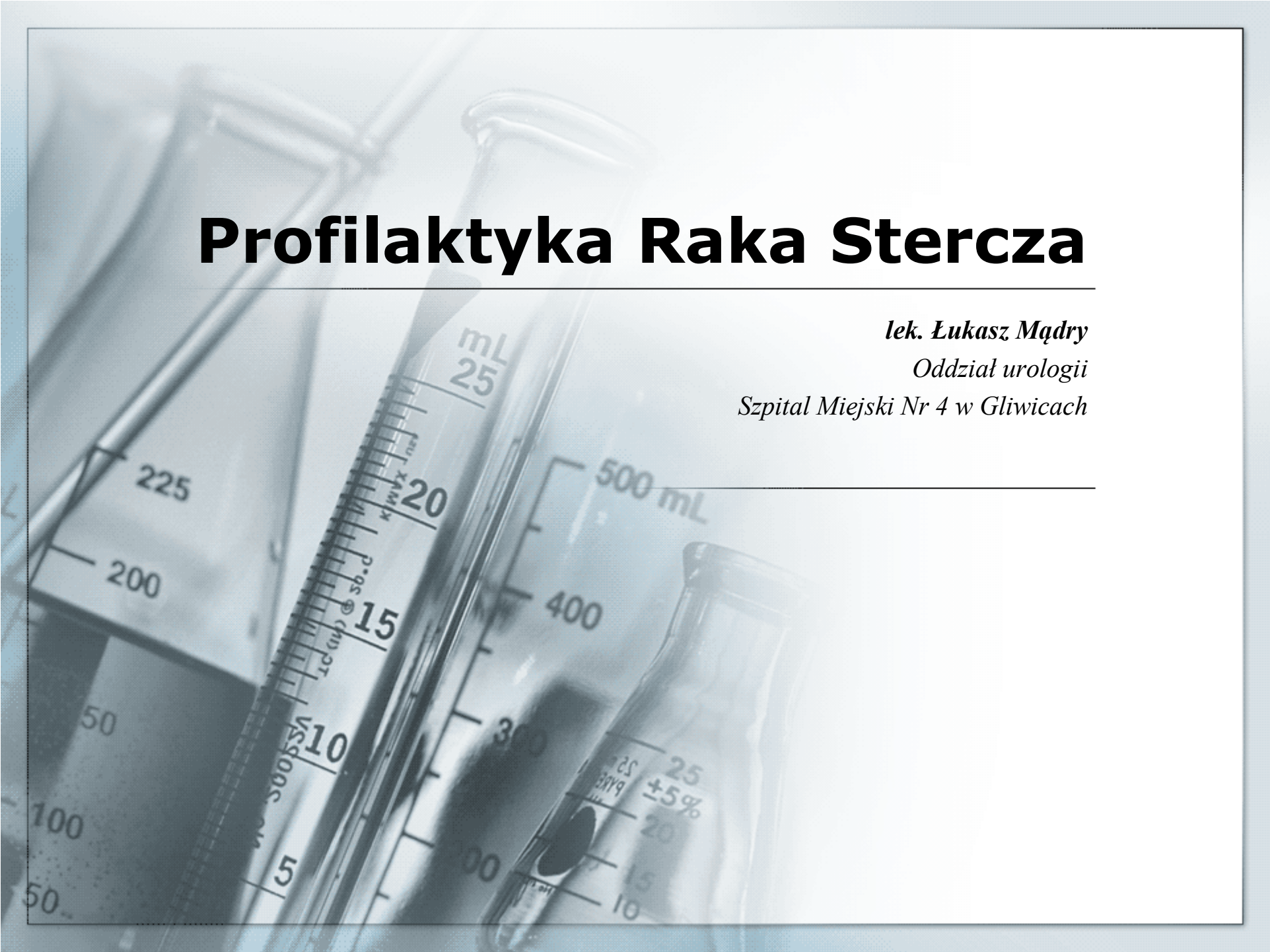

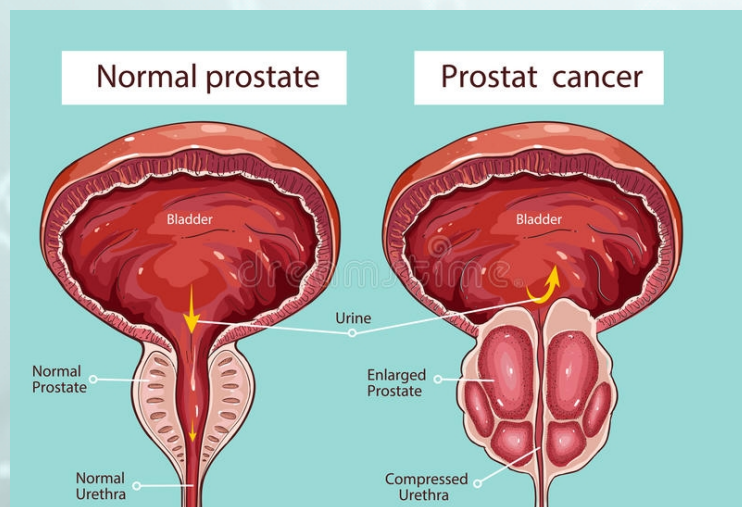
Profilaktyka Raka Stercza

lek. Łukasz Mądry

Oddział urologii

Szpital Miejski Nr 4 w Gliwicach

Stercz (prostata, gruczoł krokowy)

Stercz, gruczoł krokowy lub prostata to różne nazwy tego samego narządu męskiego. Ma on rozmiar przypominający kasztana i tworzy obwódkę dookoła cewki moczowej. Gruczoł krokowy wydziela płyn, który wraz z wydzieliną pęcherzyków nasiennych oraz z plemnikami tworzy spermę i sprawia, że nasienie upłynnia się w pochwie.

Stercz (prostata, gruczoł krokowy)

Powyżej 30 roku życia prawie u wszystkich mężczyzn prostata zaczyna się rozrastać. U jednych szybciej, u innych wolniej. Łagodny rozrost prostaty powoduje zwiększenie jej rozmiarów, co czasami może prowadzić do zwężenia cewki moczowej, a to z kolei stanowi przeszkodę dla odpływu moczu. Tymczasem zastój moczu może być przyczyną groźnych chorób nerek i pęcherza.

Stercz (prostata, gruczoł krokowy)

- Zmiana siły strumienia moczu, jego osłabienie lub przerywanie,
- Parcie na mocz
- „Nocne wstawanie”
- Częstomocz dzienny
- Długi czas wydalania moczu,
- Uczucie zalegania po załatwieniu się,
- Wykapywanie lub nietrzymanie moczu.

Stercz (prostata, gruczoł krokowy)

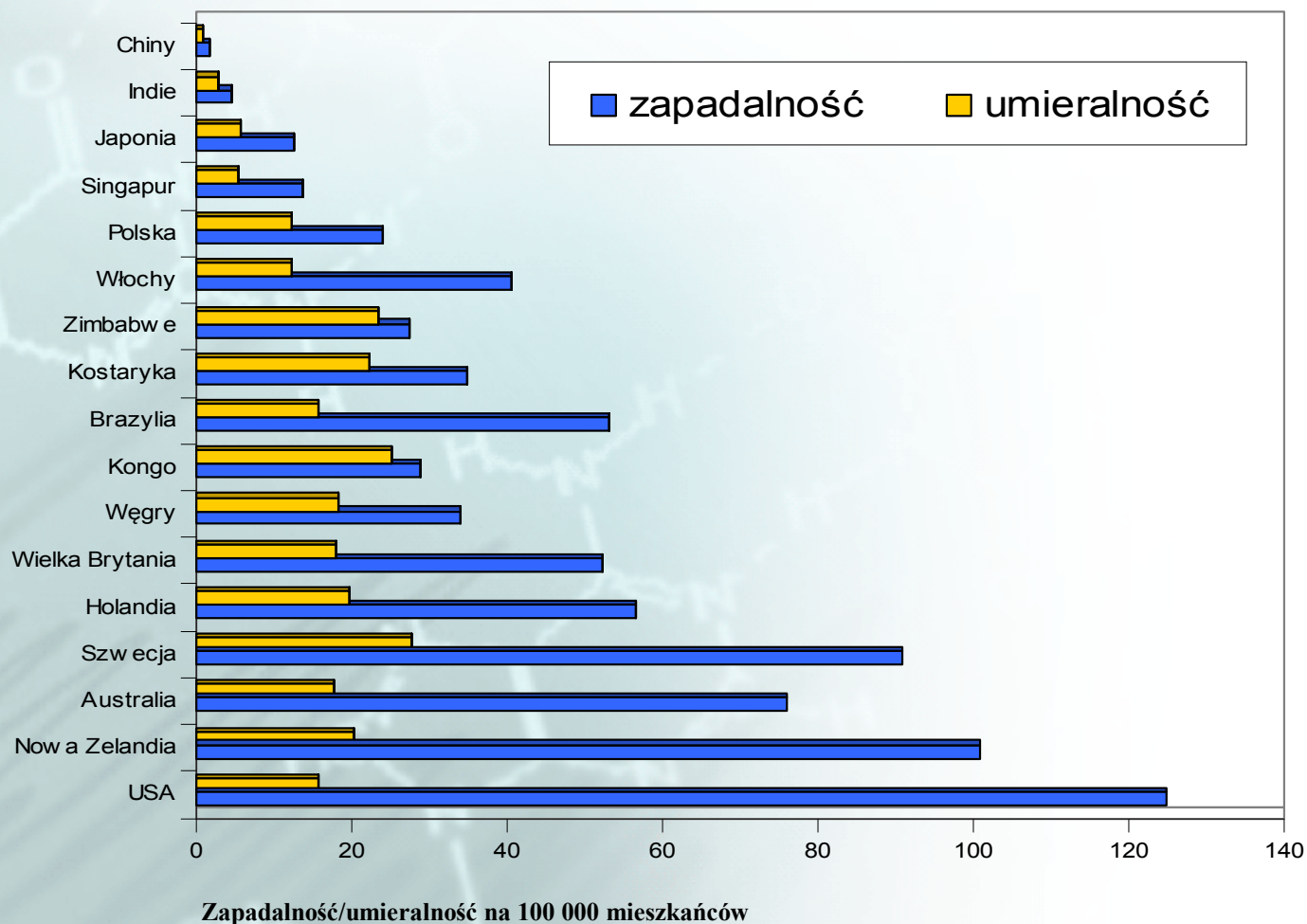

Rak Prostaty

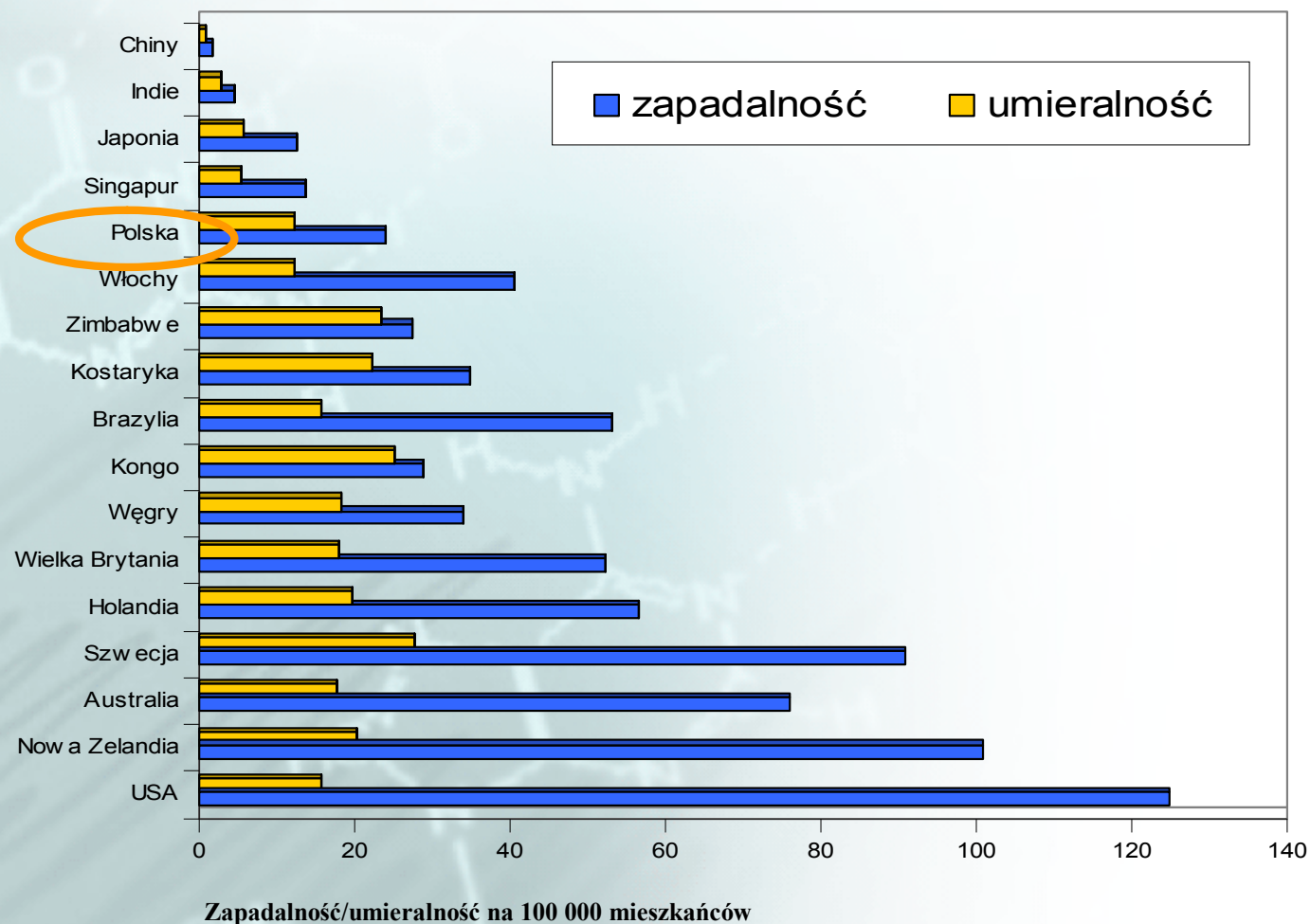
- Histologicznie najczęściej jest gruczolakorakiem (powyżej 75% przypadków) i częstość jej występowania zwiększa się z wiekiem, i tak **u mężczyzn po 75 roku życia stwierdza się go** w badaniach sekcyjnych w **80–90% przypadków**, w większości jednak są to przypadki tak zwanego raka utajonego, który **nie powoduje poważnych implikacji klinicznych i nie jest przyczyną zgonu**.

Każdego dnia w Europie z powodu PCa umiera 247 osób

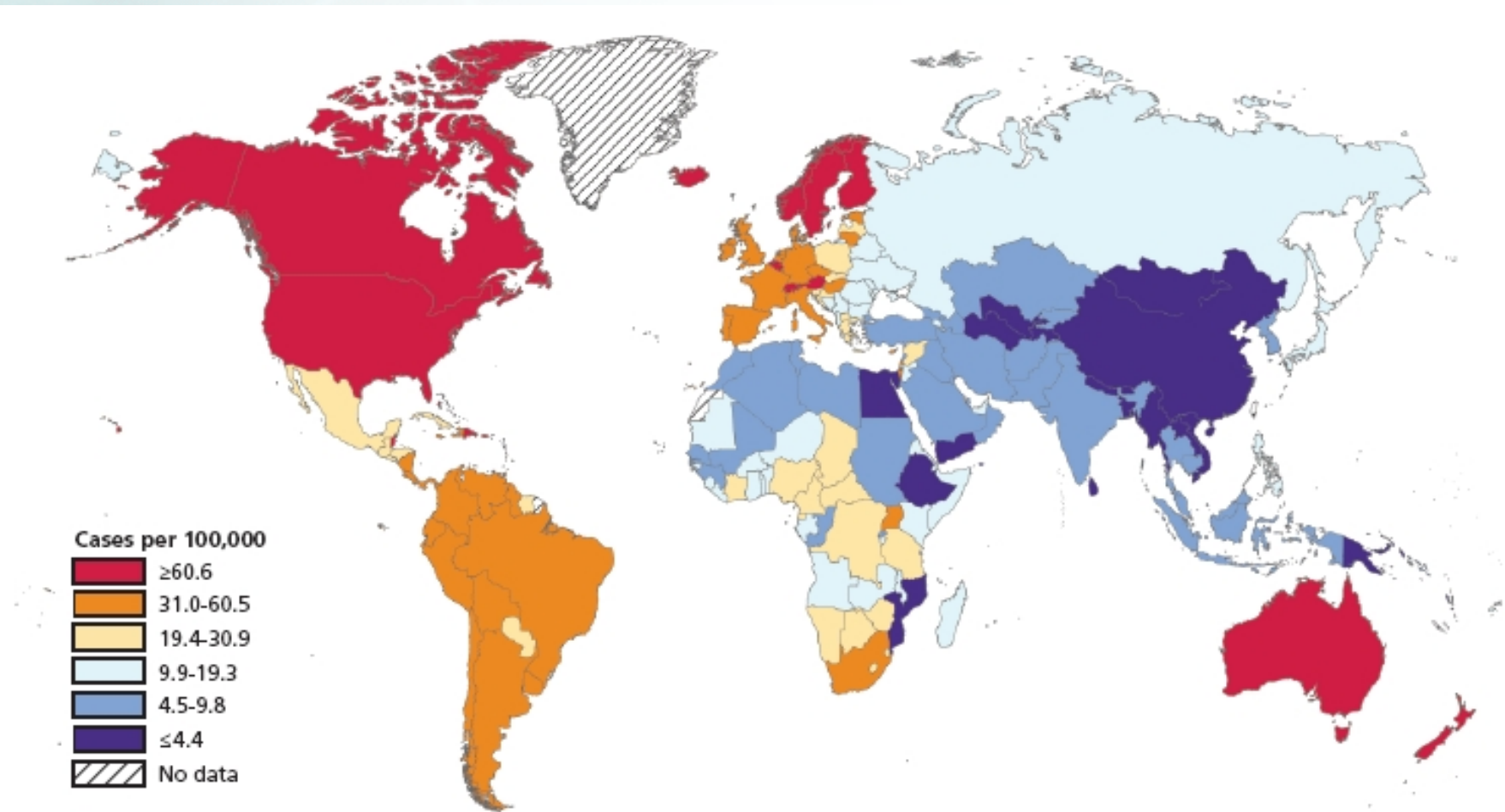
Rak Prostaty (zapadalność/umieralność)

Rak Prostaty (zapadalność/umieralność)

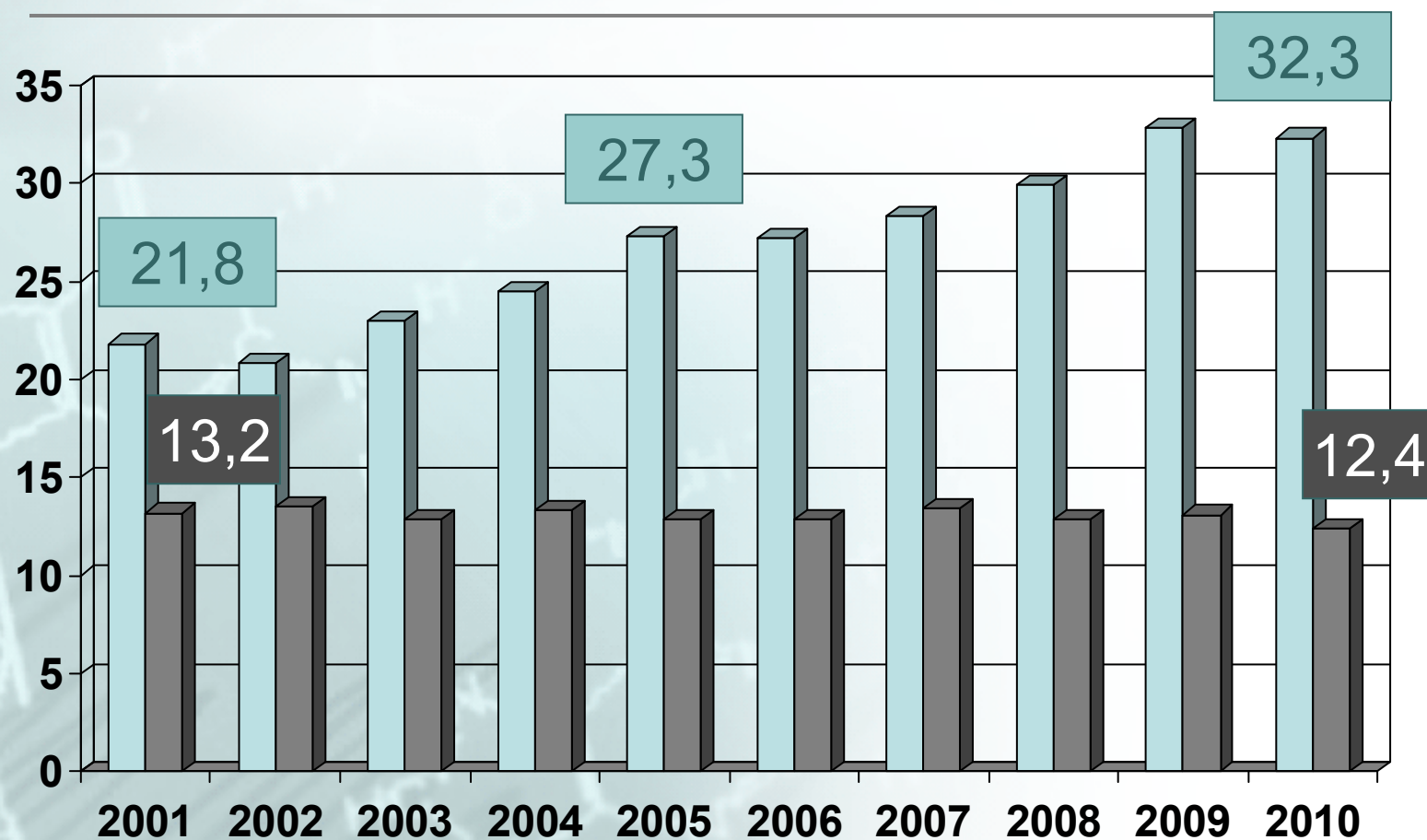

Rak Prostaty (zapadalność/umieralność)

Source: Globocan 2002.

Rak Prostaty (zapadalność/umieralność)

Zapadalność/umieralność na 100 000 mieszkańców

Rak Prostaty (zapadalność/umieralność)

Duża dynamika wzrostu zapadalności

Poprawa „rozpoznawalności” :

- Upowszechnienie oznaczania PSA w surowicy
- Zwiększenie czułości diagnostycznej” lekarzy
- poprawa jakości biopsji
- Wzrost świadomości zdrowotnej społeczeństwa

Doskonalenie systemu rejestracji nowotworów

Rak Prostaty (zapadalność/umieralność)

Duża dynamika wzrostu zapadalności

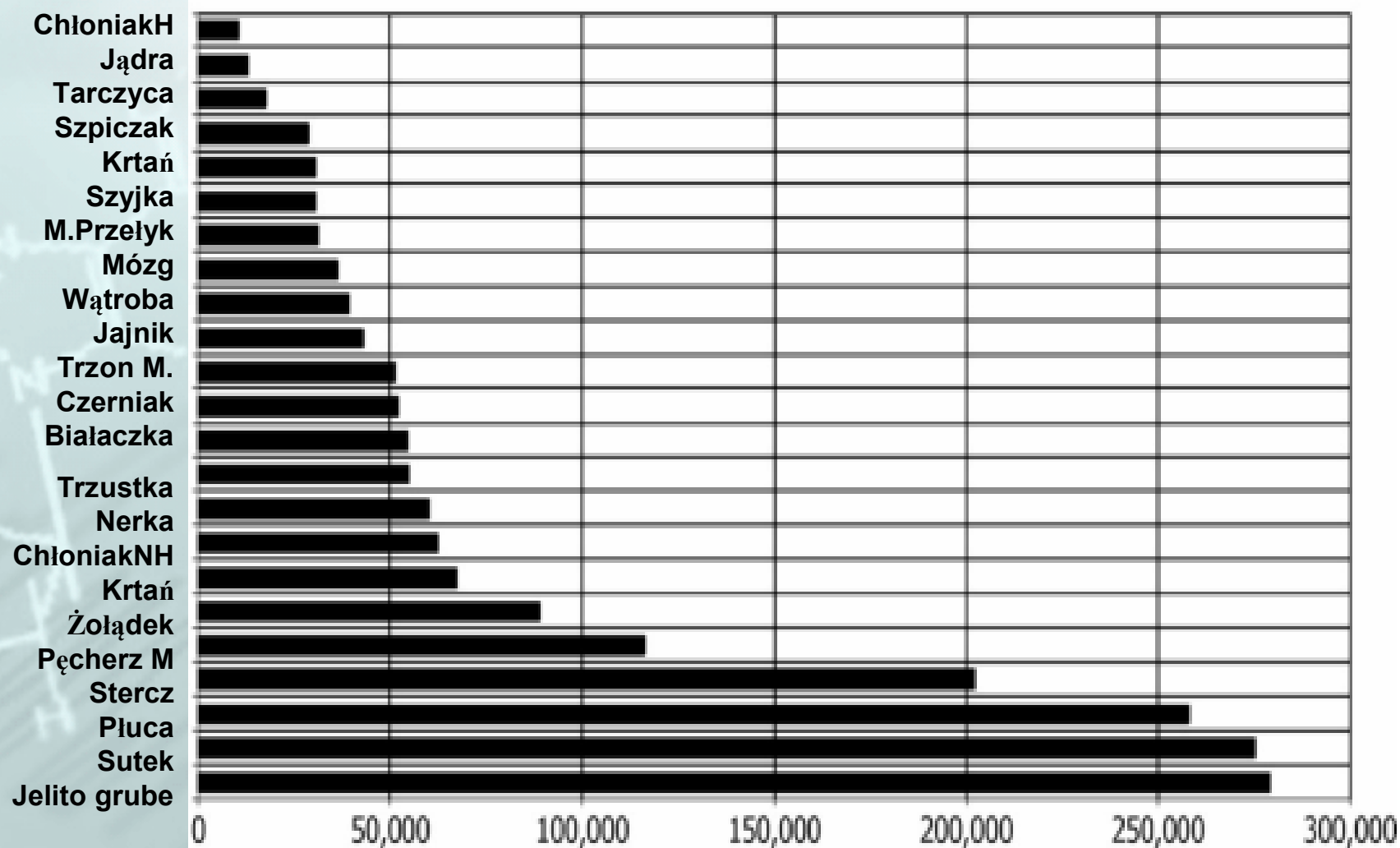
Poprawa „rozpoznawalności” :

- Upowszechnienie oznaczania PSA w surowicy
- Zwiększenie czułości diagnostycznej” lekarzy
- poprawa jakości biopsji
- Wzrost świadomości zdrowotnej społeczeństwa

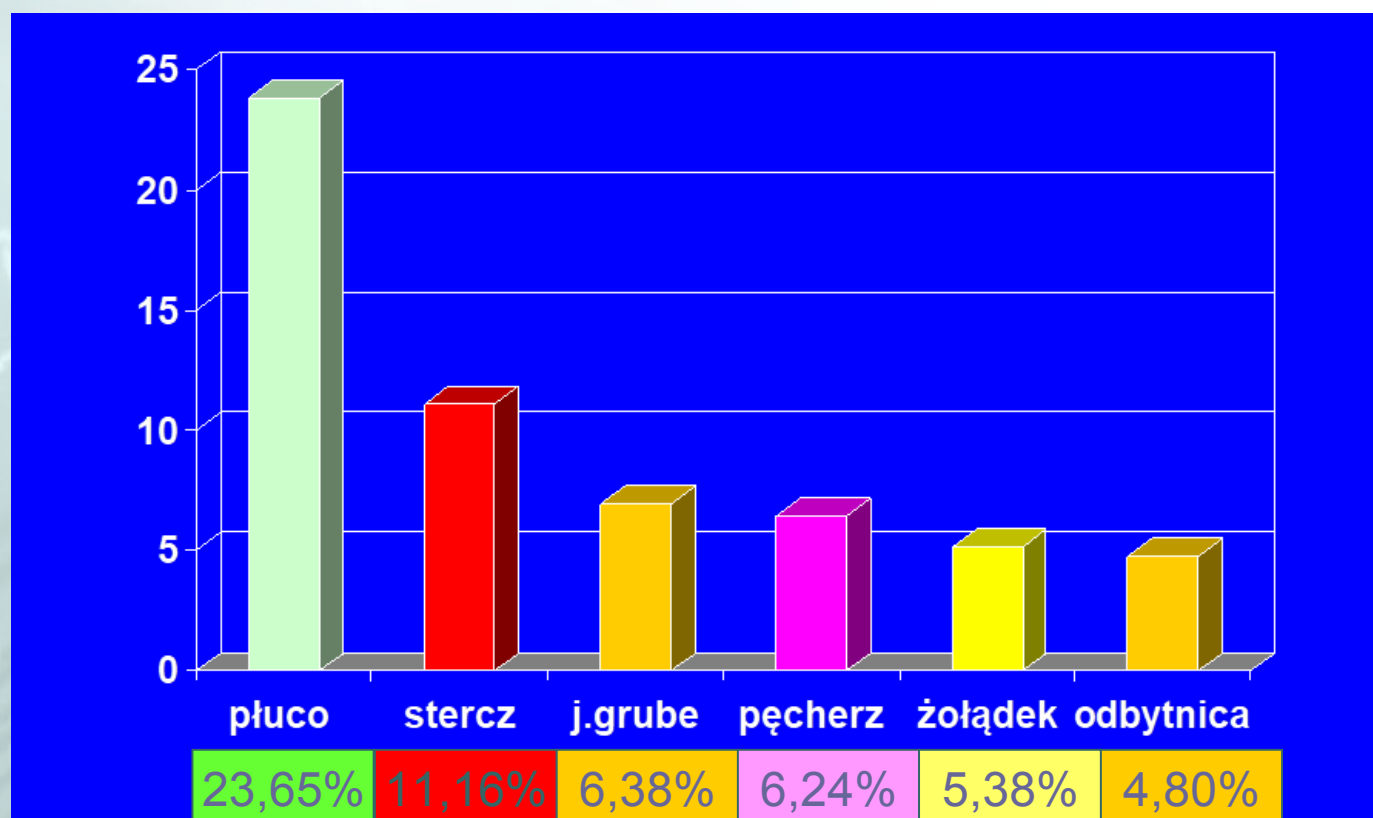
Doskonalenie systemu rejestracji nowotworów

Rzeczywisty wzrost ???

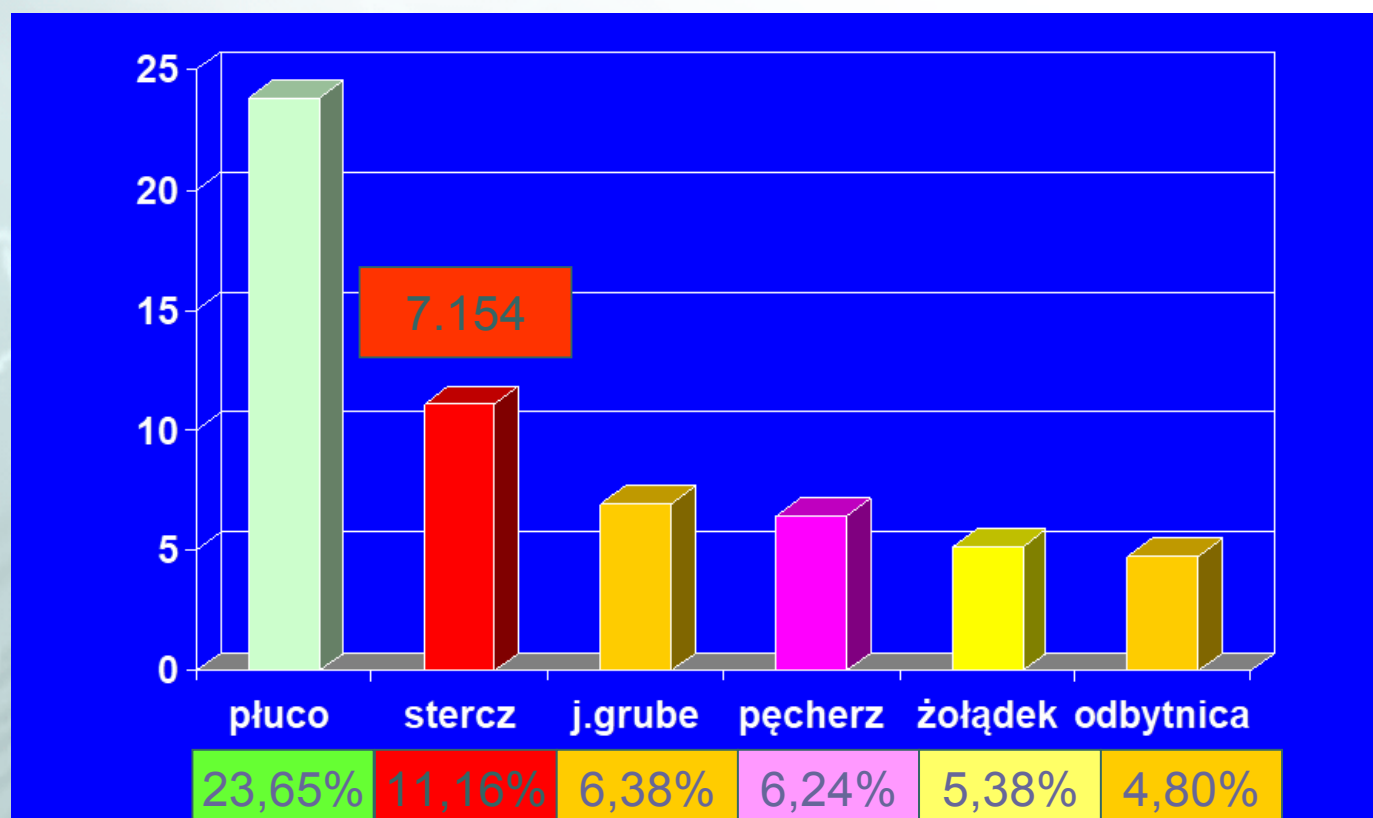
Rak Prostaty (zapadalność/**umieralność**)

Rak Prostaty (epidemiologia nowotworów złośliwych u mężczyzn w Polsce 2006r)

Rak Prostaty (epidemiologia nowotworów złośliwych u mężczyzn w Polsce 2006r)

Profilaktyka

Profilaktyka zdrowotna – działania mające na celu zapobieganie chorobom, poprzez ich wczesne wykrycie i leczenie.

Wyróżniamy następujące fazy:

- Profilaktyka wczesna – utrwalanie prawidłowych wzorców zdrowego stylu życia
- Profilaktyka Pierwotna (I fazy) – zapobieganie chorobom poprzez kontrolowanie czynników ryzyka
- Profilaktyka Wtórna (II fazy) – zapobieganie konsekwencjom choroby poprzez jej wczesne wykrycie i leczenie (przesiewowe badanie skriningowe)
- Profilaktyka III fazy zahamowanie postępu choroby oraz ograniczenie powikłań

Profilaktyka

Profilaktyka zdrowotna – działania mające na celu zapobieganie chorobom, poprzez ich wczesne wykrycie i leczenie.

Wyróżniamy następujące fazy:

- Profilaktyka wczesna – utrwalanie prawidłowych wzorców zdrowego stylu życia
- Profilaktyka Pierwotna (I fazy) – zapobieganie chorobom poprzez kontrolowanie czynników ryzyka
- Profilaktyka Wtórna (II fazy) – zapobieganie konsekwencjom choroby poprzez jej wczesne wykrycie i leczenie (przesiewowe badanie skriningowe)
- Profilaktyka III fazy zahamowanie postępu choroby oraz ograniczenie powikłań

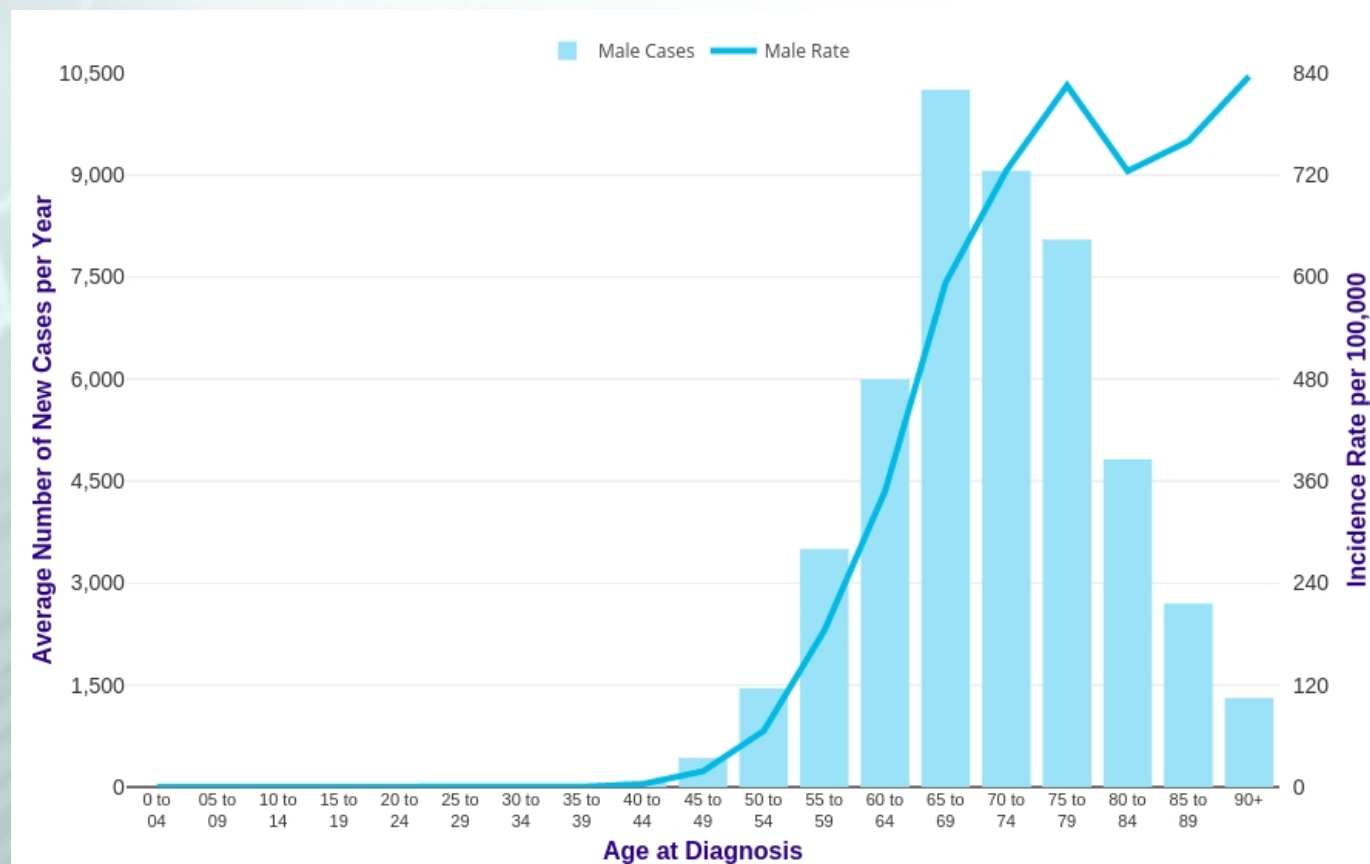
Profilaktyka

Profilaktyka zdrowotna – działania mające na celu zapobieganie chorobom, poprzez ich wczesne wykrycie i leczenie.

Wyróżniamy następujące fazy:

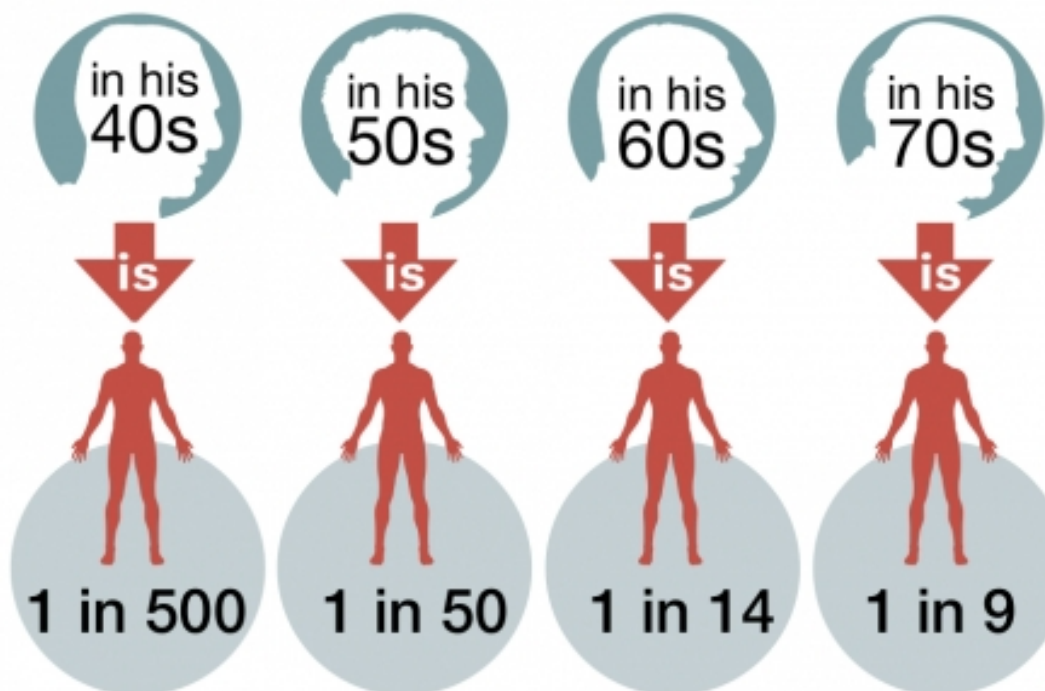
- Profilaktyka wczesna – utrwalanie prawidłowych wzorców zdrowego stylu życia
- Profilaktyka Pierwotna (I fazy) – zapobieganie chorobom poprzez kontrolowanie czynników ryzyka
- Profilaktyka Wtórna (II fazy) – zapobieganie konsekwencjom choroby poprzez jej wczesne wykrycie i leczenie (przesiewowe badanie skriningowe)
- Profilaktyka III fazy zahamowanie postępu choroby oraz ograniczenie powikłań

Czynniki ryzyka - WIEK

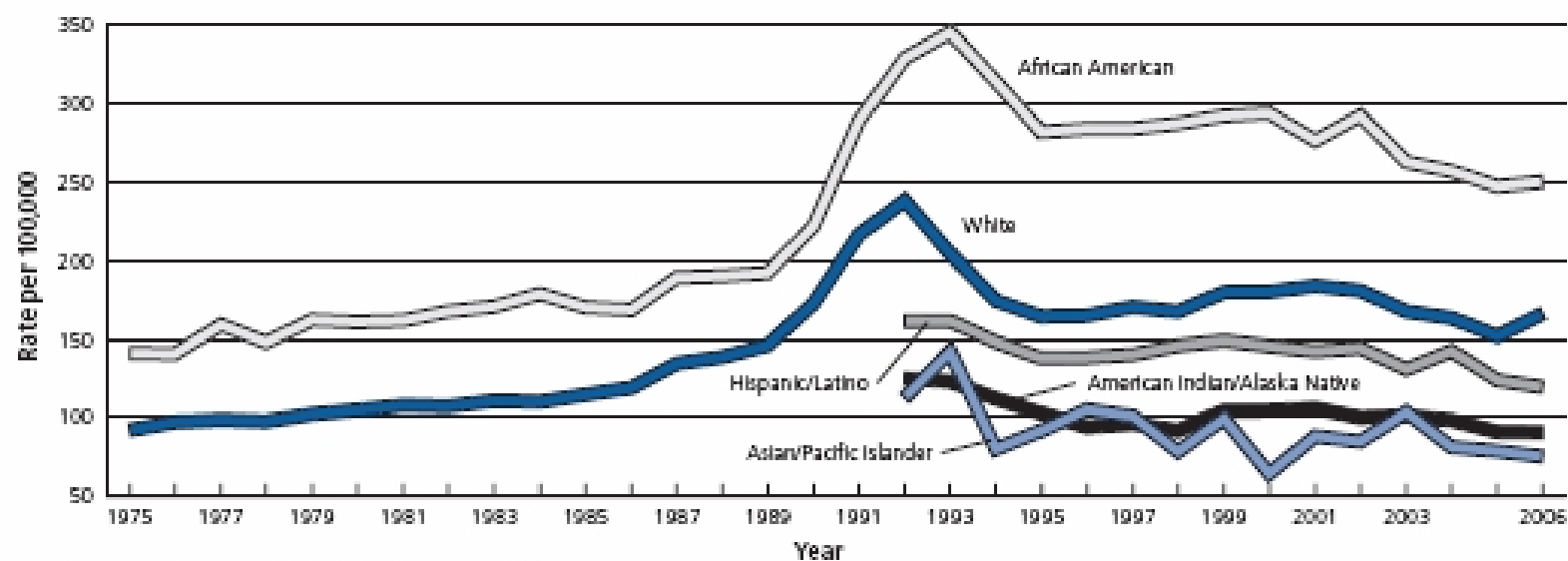
Czynniki ryzyka - WIEK

The prostate cancer risk for a man ...

Czynniki ryzyka - RASA

Figure 3. Trends In Prostate Cancer Incidence Rates* by and Race and Ethnicity, US, 1975-2006

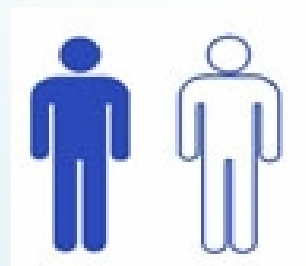

* Rates are age adjusted to the 2000 US standard population

Czynniki ryzyka – Czynniki Genetyczne

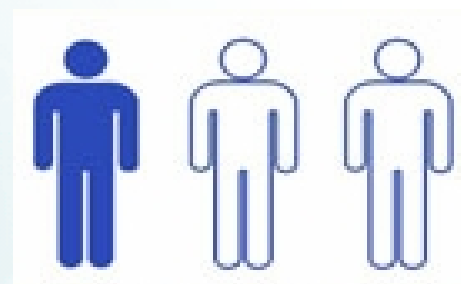

Czynniki ryzyka – Czynniki Genetyczne

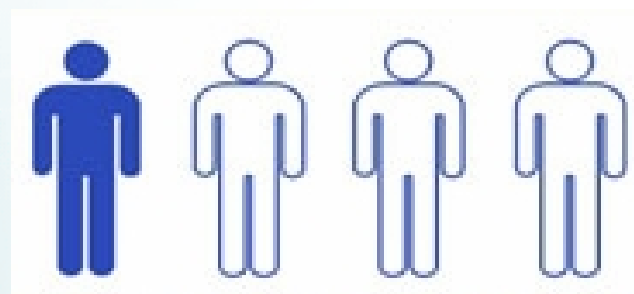
↑↑2-3x ryzyko Raka Prostaty

Czynniki ryzyka – Czynniki Genetyczne

↑ 3-5x ryzyko Raka Prostaty

Czynniki ryzyka – Czynniki Genetyczne

↑↑ 11x ryzyko Raka Prostaty

Czynniki ryzyka – Dieta

↑↑ryzyko PCa $\Rightarrow$ Ca²⁺,
produkty mleczne,
czerwone mięso,
tłuszcze zwierzęce

**Bo to jedzenie jest takie niezdrowe,
sama chemia!**

Powiedziała matka, dumnie wypalając ósmego papierosa

Czynniki ryzyka – Dieta

⇓ ryzyko PCa ⇒
Likopen, Se, Wit. E

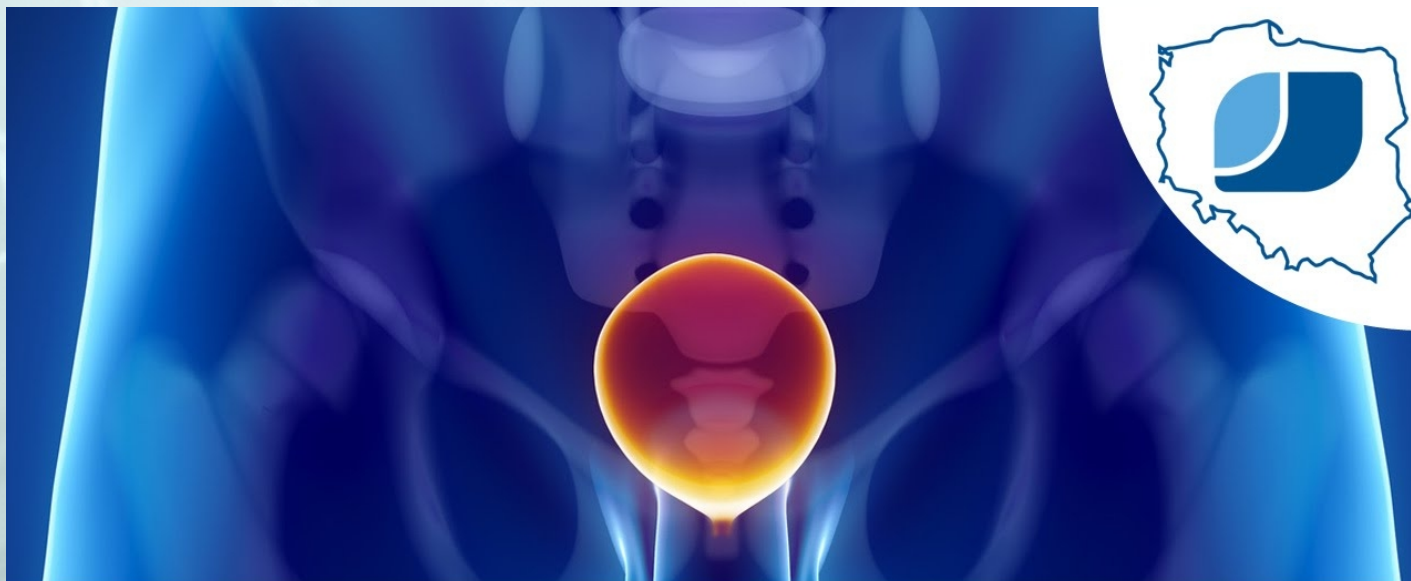
Czynniki ryzyka – INNE

Otyłość; aktywność fizyczna

Czynniki ryzyka – INNE

Zakażenie $\Rightarrow$ zapalenie stercza

ZAPALENIE PROSTATY

Czynniki ryzyka – INNE

NSAID's, statyny, leki hormonalne

Epidemiologia Nowotworów - zapobieganie

- $\Rightarrow \geq 5$ posiłków $\Rightarrow$ różne warzywa i owoce
- $\Rightarrow \Downarrow$ posiłki mięsne
- $\Rightarrow \Downarrow$ posiłki mleczne $\Rightarrow < 3/d$
- $\Rightarrow$ aktywny styl życia, dieta $\Rightarrow$ utrzymanie właściwej wagi ciała

Profilaktyka

Profilaktyka zdrowotna – działania mające na celu zapobieganie chorobom, poprzez ich wczesne wykrycie i leczenie.

Wyróżniamy następujące fazy:

- Profilaktyka wczesna – utrwalanie prawidłowych wzorców zdrowego stylu życia
- Profilaktyka Pierwotna (I fazy) – zapobieganie chorobom poprzez kontrolowanie czynników ryzyka
- Profilaktyka Wtórna (II fazy) – zapobieganie konsekwencjom choroby poprzez jej wczesne wykrycie i leczenie (przesiewowe badanie skriningowe)
- Profilaktyka III fazy zahamowanie postępu choroby oraz ograniczenie powikłań

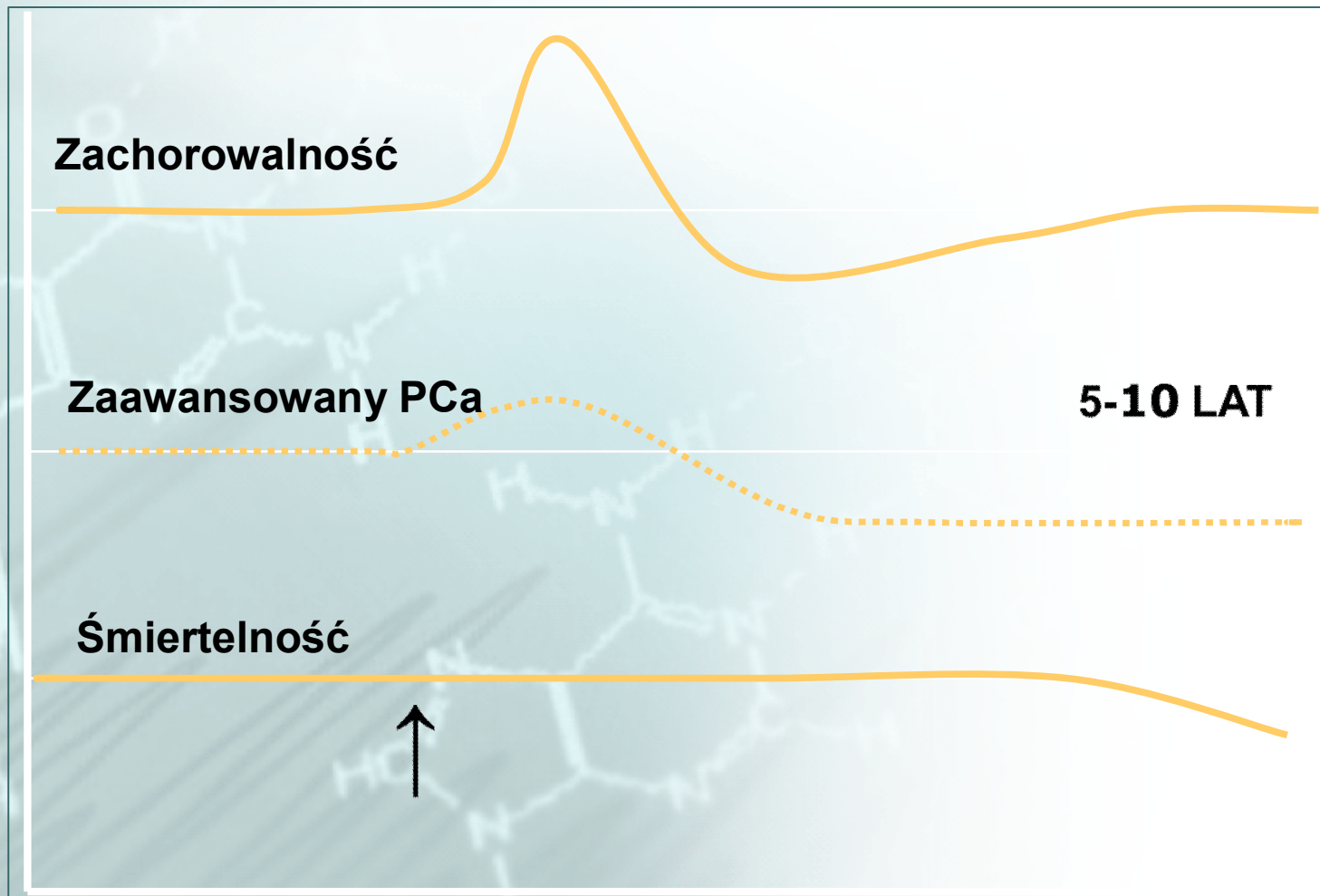
Profilaktyka

- Możliwość wykrycia choroby w okresie jej utajenia lub we wczesnym okresie objawowym;

Wczesne wykrycie $\Rightarrow$ strategia $\Rightarrow$ **konieczność leczenia vs obserwacji**

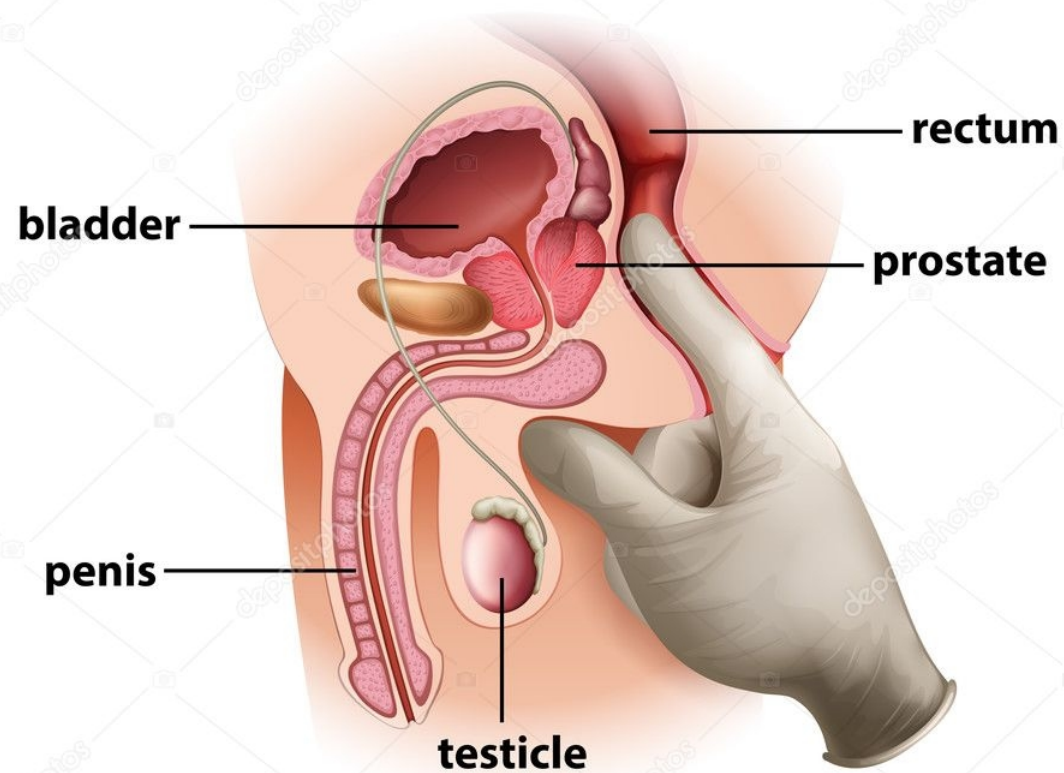
Możliwość skutecznego leczenia chorych, w razie wykrycia u nich choroby we wczesnym stadium rozwoju

Skuteczność programu badań przesiewowych

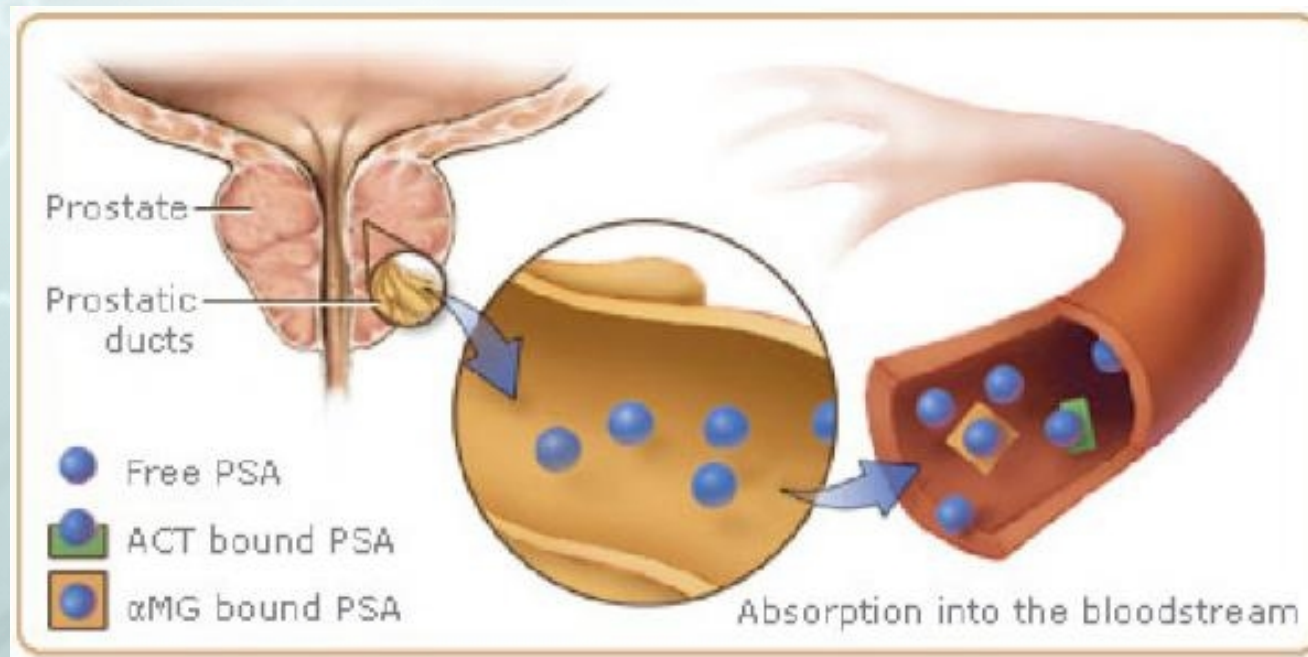

Badanie per rectum

Rectal Examination for Enlarged Prostate

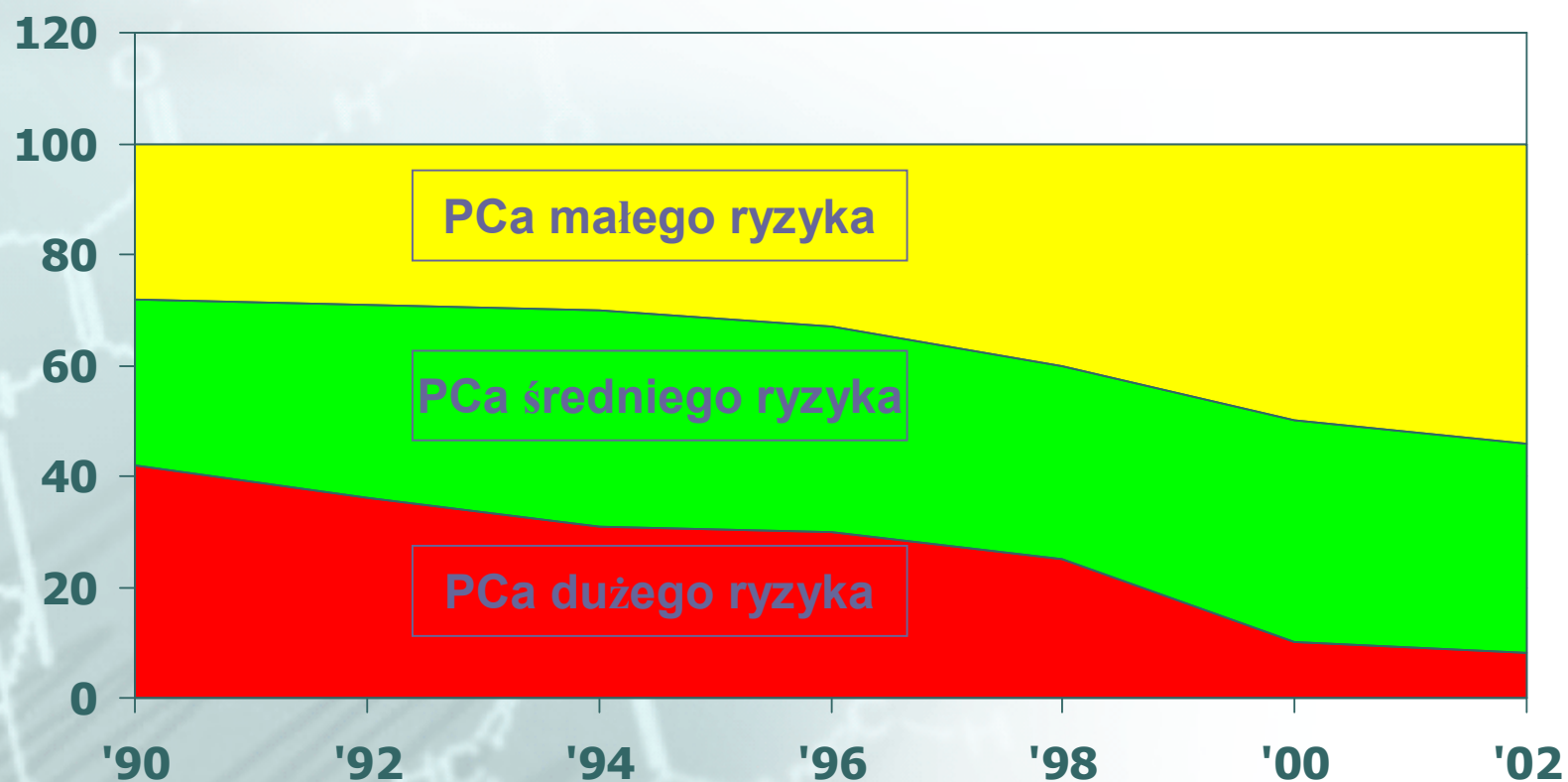
tPSA

tPSA

- uraz
- zapalenie
- BPH :
 - $\uparrow$ masy o 1g = $\uparrow$ stężenia o 0,31ng/ml
- Pca :
 - $\uparrow$ masy o 1g = $\uparrow$ stężenia o 3,6 ng/ml

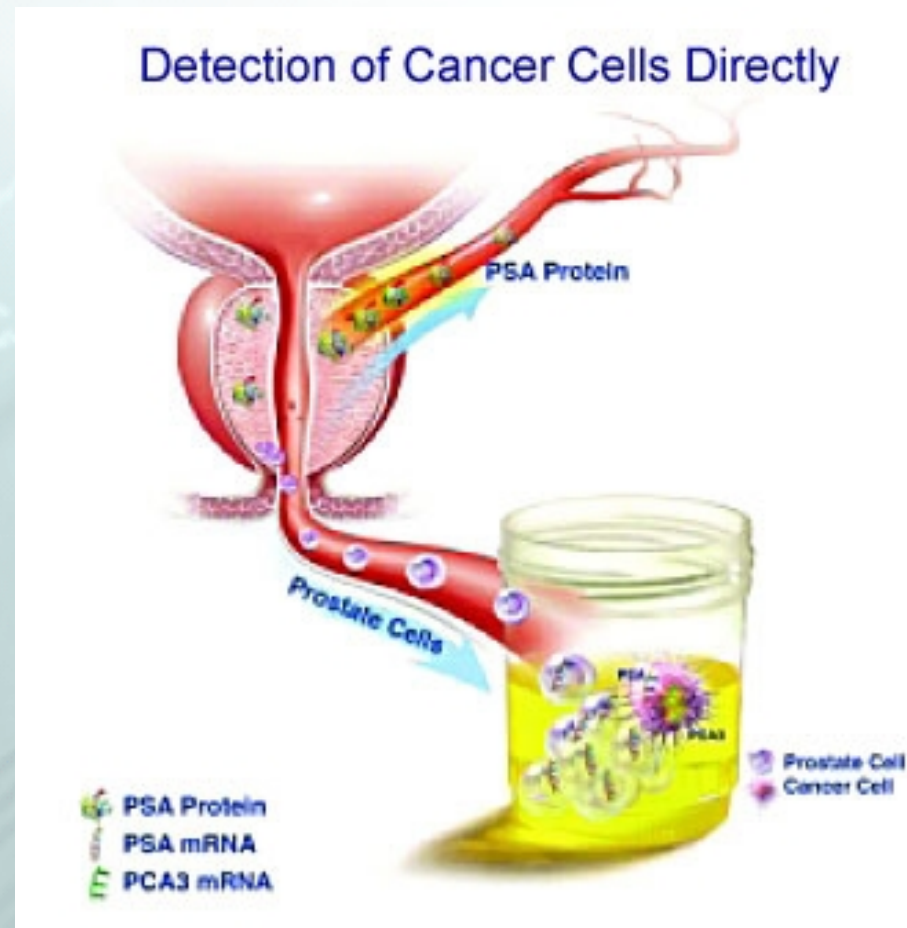
Zmiany dzięki upowszechnieniu badań PSA

Kontrowersje

- * Swoistość PSA $\Rightarrow$ niskie wartości
- * Czynniki prognostyczne $\Rightarrow$ kogo leczyć?
- * Odstęp pomiędzy kolejnymi rundami
- * Nadrozpoznawalność
- * Wiek, choroby współistniejące $\Rightarrow$ leczenie radykalne
- * Jakość życia $\Rightarrow$ korzyści

PCA3 w moczu molekularny marker raka prostaty

PCA3 w moczu molekularny marker raka prostaty

Znaczenie kliniczne

- Nieinwazyjna diagnostyka raka prostaty
- Ocena progresji i agresywności CaP
- Kwalifikacja do biopsji
- Monitorowanie leczenia CaP

Badanie SelectMDx marker raka prostaty

SelectMDx[®] for Prostate Cancer

Badanie mRNA pozwalające odróżnić pacjentów z grupy podwyższonego ryzyka występowania klinicznie istotnego raka gruczołu krokowego od pacjentów z grupy bardzo niskiego ryzyka występowania agresywnej choroby.

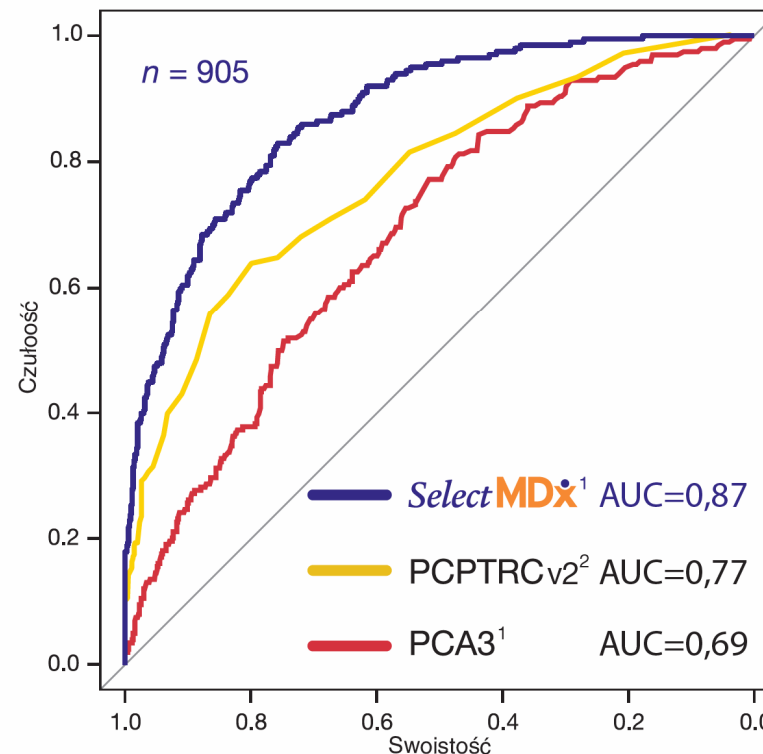
Badanie to pomaga w podjęciu decyzji o biopsji gruczołu krokowego:

- Mężczyźni z grupy **WYSOKIEGO RYZYKA** mogą odnieść korzyści z biopsji i wczesnej diagnozy.
- Mężczyźni z grupy **BARDZO NISKIEGO RYZYKA** mogą uniknąć niepotrzebnych procedur inwazyjnych, poddając się rutynowej kontroli i badaniom przesiewowym.

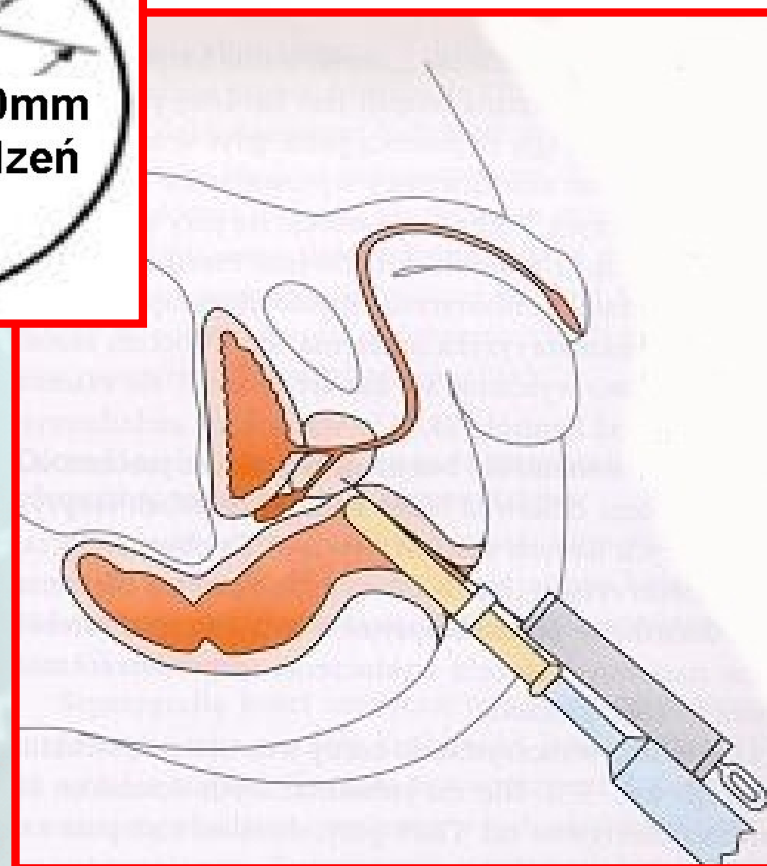
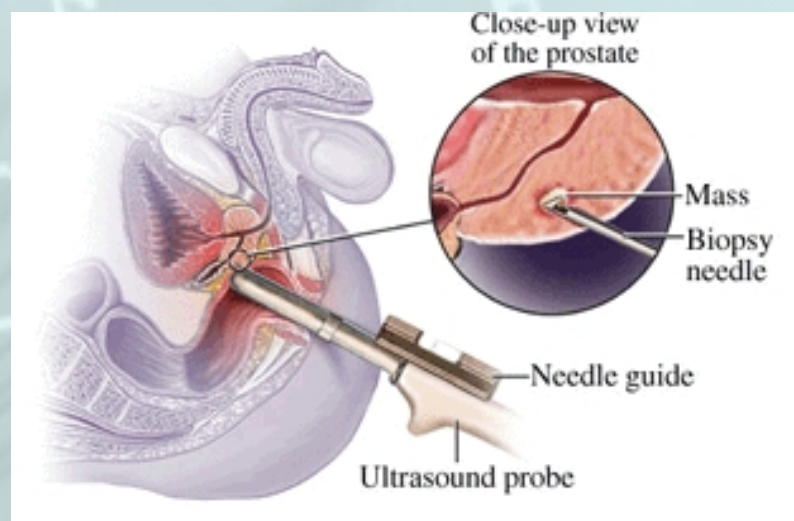
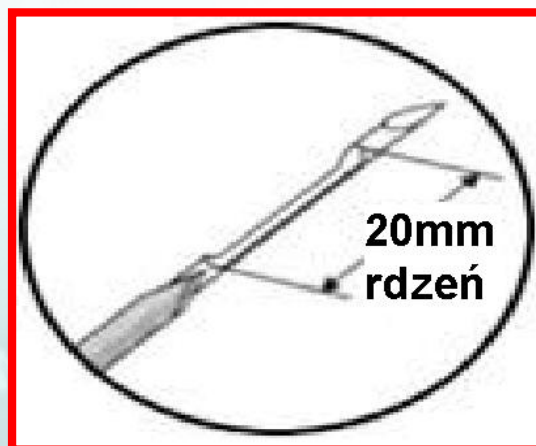
SelectMDx[®] Wiarygodność i przydatność kliniczna

- 99,6% ujemna wartość predykcyjna (NPV) wykrycia raka gruczołu krokowego z wynikiem w skali Gleasona (GS) wynoszącym ≥ 8 ¹
- 98% ujemna wartość predykcyjna (NPV) wykrycia raka gruczołu krokowego z wynikiem w skali Gleasona (GS) wynoszącym ≥ 7 ²
- AUC 0,87 (95% CI 0,85-0,90)¹

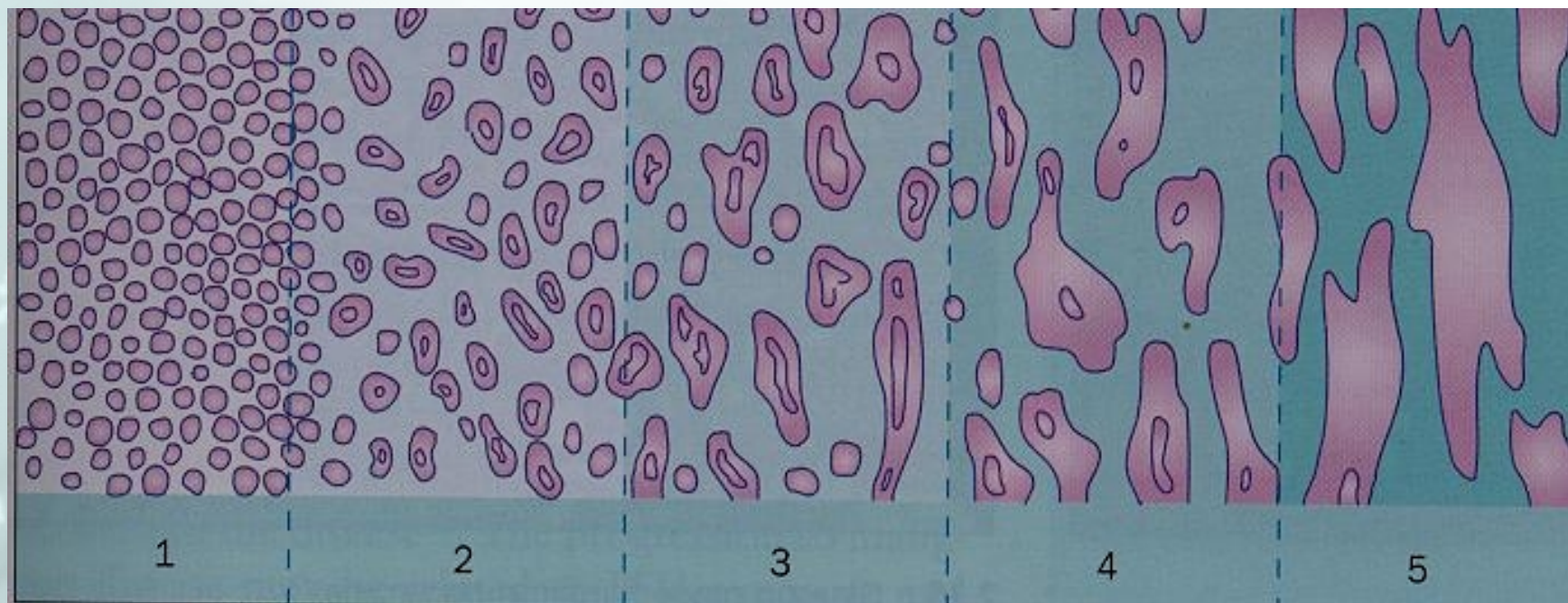
SelectMDx[®] for Prostate Cancer¹

Biopsja Stercza

Biopsja Stercza

Profilaktyka

Profilaktyka zdrowotna – działania mające na celu zapobieganie chorobom, poprzez ich wczesne wykrycie i leczenie.

Wyróżniamy następujące fazy:

- Profilaktyka wczesna – utrwalanie prawidłowych wzorców zdrowego stylu życia
- Profilaktyka Pierwotna (I fazy) – zapobieganie chorobom poprzez kontrolowanie czynników ryzyka
- Profilaktyka Wtórna (II fazy) – zapobieganie konsekwencjom choroby poprzez jej wczesne wykrycie i leczenie (przesiewowe badanie skriningowe)
- Profilaktyka III fazy zahamowanie postępu choroby oraz ograniczenie powikłań

Dziękuję za uwagę

